

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการแปร่งฟันคุณภาพ

วันที่ 4 มีนาคม 2562

ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพรุพี อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 30 คน ประกอบด้วย

1. บุคลากรสาธารณสุขจากส่วนกลาง 9 คน
2. บุคลากรทางการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ 1 คน
3. บุคลากรสาธารณสุขจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี 8 คน
4. บุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี 2 คน
5. ทันตบุคลากรจากโรงพยาบาลชุมชนและรพ.สต. 4 คน
6. ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูอนามัย 6 คน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานีชี้แจงความเป็นมาของโครงการโรงเรียนต้นแบบการแปร่งฟันคุณภาพ ดังนี้

ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช ได้วิเคราะห์สถานการณ์สภาวะทันตสุขภาพ จากระบบรายงานข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในเด็กวัยเรียน พบว่า นักเรียนในภาคใต้มีสภาวะเหงือกอักเสบสูง การแก้ไขปัญหานักเรียนสามารถทำได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดนโยบายในการดำเนินงานโครงการแปร่งฟันคุณภาพในโรงเรียนทุกจังหวัดใน ความรับผิดชอบของศูนย์อนามัยที่ 11 สุราษฎร์ธานีเป็น 1 ใน 7 จังหวัดที่รับนโยบายมา เพราะคิดว่านักเรียนจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง กำหนด 1 อำเภอ 1 โรงเรียน

ข้อตกลงจากการประชุม สรุปนิยาม “คุณภาพการแปร่งฟัน” คือ ถูกต้องและสะอาด โดยไม่สนใจกระบวนการ ความถี่ ขึ้นกับบริบทของโรงเรียน

กิจกรรมการประเมินความสะอาดฟัน ดังนี้

1. ให้นักเรียนแปร่งฟันให้สะอาด
2. ใช้สีย้อมฟันเพื่อประเมินความสะอาดหลังการแปร่งฟัน
3. ตรวจสอบประเมินความสะอาดฟัน โดยตรวจหาบริเวณที่ติดสีตามเกณฑ์การประเมินมี 3 ระดับ

ฟันสะอาด = ไม่ติดสี

ฟันสะอาดพอใช้ = ติดสี 1-5 ซี่

ฟันไม่สะอาด = ติดสีเกิน 5 ซี่

4. บันทึกการตรวจประเมินความสะอาดฟันรายบุคคล
5. บริเวณที่ยังมีสีย้อมฟันตกค้างอยู่ แสดงว่าบริเวณนั้นอาจเป็นจุดที่แปร่งฟันได้ไม่ทั่วถึงต้องแปร่งซ้ำ บริเวณนั้นอีกครั้งจนสะอาดทั่วปาก

6. รายงานผลการตรวจความสะอาดการแปร่งฟันในโปรแกรมความสะอาดการแปร่งฟันผ่านเว็บไซต์ ศูนย์อนามัยที่ 11

รอบการประเมินความสะอาดฟันและการบันทึกรายงานผล

- ภาคเรียนที่ 1 มิถุนายน → พฤษภาคม – มิถุนายน
กันยายน → กรกฎาคม – กันยายน
ภาคเรียนที่ 2 พฤศจิกายน → ตุลาคม – พฤศจิกายน
กุมภาพันธ์ → ธันวาคม – กุมภาพันธ์

ในวันนี้มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านช่องช้าง อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี และโรงเรียนบ้านหนองโสน อ.เวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี

1. โรงเรียนบ้านช่องช้าง อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี

เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส นักเรียนอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 193 คน เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพระราชรัฐ ด้านทันตสุขภาพร่วมโครงการโรงเรียนต้นแบบการแปร่งฟันคุณภาพ 1 cup 1 โรงเรียน ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

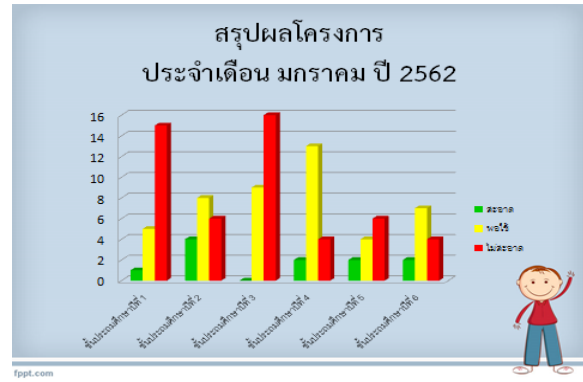
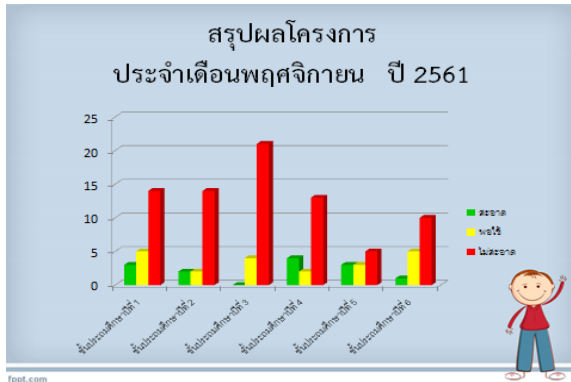
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชี้แจงการดำเนินงานแก่คณะครูในโรงเรียน
- คณะครูร่วมวางแผนการดำเนินงานโครงการ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน
  - กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ
  - คิดนวัตกรรมทันตสุขภาพ ทำโมเดลฟันน้ำนมจากถาดบรรจุไข่ และถักสร้อยจากเชือกให้นักเรียนแหว่งที่แปร่งสีฟันของตัวเองเป็นสัญลักษณ์การแปร่งฟัน กำหนดสีเขียว=สะอาด สีเหลือง = ต้องพัฒนา สีแดง = ไม่สะอาด นักเรียนจะพยายามแปร่งฟันให้สะอาดเพื่อเปลี่ยนสีเชือกจากสีแดงเป็นสีเขียว

- งบประมาณโครงการจากโรงเรียน 3000 บาท ในการซื้อแก้วน้ำ แปร่งสีฟัน ยาสีฟัน
- หน่วยงานพี่เลี้ยงจาก รพ.สต. พุทธิและรพ.นาสาร

- ดำเนินงานโครงการโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพแก่นักเรียน ตรวจสอบสภาพฟันก่อน หลังการดำเนินโครงการ สาธิตการแปรงฟันถูกวิธี เน้นย้ำการแปรงฟันที่มีคุณภาพ และทดสอบประสิทธิภาพ/คุณภาพการแปรงฟันโดยให้นักเรียนย้อมสีฟัน

ผลการดำเนินในเดือนพฤศจิกายน 2561 และมกราคม 2562

นักเรียนชั้น ป.2 -6 แปรงฟันอยู่ในระดับพอใช้เพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่แปรงฟันไม่สะอาด

ข้อจำกัด/อุปสรรค/ความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการ

เนื่องจากครูผู้รับผิดชอบเป็นครูใหม่เพิ่งย้ายมาทำงานได้ไม่นาน ต้องปรับตัวและเรียนรู้การทำงานทั้งการเรียนการสอน การดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนและอื่นๆ แต่มีความตั้งใจในการทำงานมาก ครูจะสอนย้ำไปเรื่อยๆจนกว่าเด็กจะแปรงถูกไม่ใช่สอนครั้งเดียว มีการปรับสถานที่แปรงฟันใหม่ ติดกระจกใหม่ มีผู้ปกครองบริจาคเหล็กให้โรงเรียน

2. โรงเรียนบ้านหนองโสน อ.เวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี

เป็นโรงเรียนประถมศึกษาชายชายโอกาส นักเรียนอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 184 คน
ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เจ้าหน้าที่จาก รพ.สต.เวียงสระ ให้ความรู้วิธีการแปรงฟันที่ถูกวิธีแก่ครูและนักเรียน
2. จัดหาอุปกรณ์การแปรงฟัน
3. ครูสอนวิธีการแปรงฟันที่ถูกวิธีให้แก่แก่นักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 6 คน และนักเรียนระดับชั้นป.1-ป.6
4. โรงเรียนเปิดเพลงเสียงตามสาย “การแปรงฟัน” หลังรับประทานอาหารกลางวัน
5. ตรวจสอบการแปรงฟันของนักเรียน โดยการย้อมสีฟัน
6. ประเมินผลการแปรงฟันประจำเดือน

ผลการดำเนินการช่วงตุลาคม-พฤศจิกายน 2561 และช่วงเดือน ธันวาคม 2561- กุมภาพันธ์ 2562

นักเรียนแปร่งฟันสะอาดเพิ่มขึ้น มีนักเรียนแปร่งไม่สะอาดติดสีเกิน 5 ซี่ จำนวนลดลง

ผลการดำเนินการประจำเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน						ผลการดำเนินการประจำเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์					
	จำนวนทั้งหมด	ได้รับย้อมสีฟัน (คน)	ฟันสะอาด (คน)	ฟันสะอาดพอใช้ (คน)	ฟันไม่สะอาด ติดสีเกิน 5 ซี่ (คน)		จำนวนทั้งหมด	ได้รับย้อมสีฟัน (คน)	ฟันสะอาด (คน)	ฟันสะอาดพอใช้ (คน)	ฟันไม่สะอาด ติดสีเกิน 5 ซี่ (คน)
นักเรียนประถมทั้งหมด	94	94	24	53	16	นักเรียนประถมทั้งหมด	93	93	44	41	8

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. อุปกรณ์ไม่พร้อมในการแปร่งฟัน
2. สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการแปร่งฟัน
3. ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง

กิจกรรม/ส่งเสริมต่อยอดในอนาคต

1. ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล – ชั้นมัธยมศึกษาแปร่งฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน
2. จัดประกวดนักเรียน “ฟันสวย สุขภาพฟันดี” ของแต่ละระดับชั้นและมอบเกียรติบัตร

อังศณา ฤทธิชัยอยู่ สรุปรายการประชุม